

**Publieksenquête over
veiligheid en criminali-
teit in de binnenstad
van Zutphen**

**Amsterdam, juni 1992
Van Dijk, Van Soomeren en Partners B.V.
Manuel López**

Inhoud

	pagina:
1 Inleiding	1
2 Kenmerken van de onderzoeksgroep	2
3 Beoordeling van de binnenstad: aantrekkelijkheid en veiligheid	3
4 Ervaringen met en angst voor criminaliteit	6
5 Preventiemaatregelen	8
6 Conclusies	10

1 Inleiding

In deze rapportage wordt verslag gedaan van een enquête die 23 mei 1992 is gehouden onder bezoekers van de binnenstad van Zutphen. In totaal 201 mensen hebben meegewerkt aan het onderzoek. Al deze mensen komen minstens één keer per maand in de binnenstad van Zutphen. In dit verslag wordt voornamelijk ingegaan op vragen rond de veiligheid van de Zutphense binnenstad.

Na een korte beschrijving van de onderzochte groep in paragraaf 2 wordt in de daaropvolgende paragrafen ingegaan op de ervaren veiligheid en mogelijke maatregelen om deze veiligheid te vergroten.

In paragraaf 3 komen de gevoelens van (on)veiligheid overdag en 's avonds aan de orde. Er is onderzocht waardoor mensen zich onveilig voelen, en op welke plaatsen in en rond de binnenstad van Zutphen dit voornamelijk het geval is. In aansluiting hierop is de mensen ook gevraagd wat zij zelf aan voorzorgsmaatregelen nemen om criminaliteit tegen te gaan.

In de vierde paragraaf wordt een overzicht gegeven van zowel de misdrijven waarvoor mensen bang zijn het slachtoffer van te worden, als van de misdrijven waarvan men het afgelopen jaar feitelijk het slachtoffer is geworden.

In de hieropvolgende paragraaf staat de preventie van criminaliteit in de binnenstad van Zutphen centraal. Er wordt beschreven welke problemen in het kader van het voorbeeldproject volgens het publiek aangepakt zouden moeten worden en welke algemene maatregelen men noodzakelijk acht om criminaliteit tegen te gaan.

Tenslotte worden in de zesde paragraaf de conclusies van het onderzoek gepresenteerd.

2 Kenmerken van de onderzoeksgroep

Leeftijd, geslacht en beroep

Bijna 60% van de mensen die aan het onderzoek hebben meegewerkt waren vrouwen. Er zijn 121 vrouwen geïnterviewd en 83 mannen. De leeftijden van de mensen lopen zeer uiteen, van jongeren tussen de 15 en de 24 tot mensen boven de 75. Het feit dat alle leeftijdsgroepen ruim zijn vertegenwoordigd, betekent dat de resultaten uit dit onderzoek een redelijk goed beeld geven van wat het winkelend publiek vindt van de veiligheid in de binnenstad van Zutphen. Mochten bij sommige vragen de meningen zeer uiteenlopen (tussen mannen en vrouwen, of tussen jongeren en ouderen), dan zullen deze verschillen bij de bespreking van de resultaten worden genoemd.

Van de 201 respondenten heeft bijna de helft een baan, is ongeveer een vijfde werkzaam in het huishouden en is 15% gepensioneerd of in de VUT. Eén op de tien respondenten is werkloos en 13% studeert of gaat naar school.

Woonplaats respondenten

Meer dan de helft van de respondenten (56%) woont in Zutphen. Bijna 35% is woonachtig binnen een straal van 20 kilometer rond Zutphen. De overige 9% is afkomstig van buiten de regio.

Frequentie en doel van bezoek aan de binnenstad van Zutphen

De meeste mensen komen één of meerdere keren per week in de binnenstad van Zutphen om te winkelen of boodschappen te doen (86%), waarvan bijna de helft dagelijks. Slechts 14% van de ondervraagden komt minder dan één keer per week in de binnenstad van Zutphen. Het grootste gedeelte van de respondenten komt alleen overdag in de binnenstad van Zutphen (62%). Eén respondent bezoekt de binnenstad alleen 's avonds, terwijl het overige deel zowel overdag als 's avonds naar de binnenstad komt.

Bijna de helft (47%) was in de binnenstad om er boodschappen te doen, 22% was aan het winkelen en 13% van de respondenten was in de binnenstad omwille van hun werk.

Wijze van transport

De grootste groep respondenten (44%) komt meestal met de (brom)fiets naar de binnenstad van Zutphen, 18% komt te voet en 18% komt meestal met motor of auto. Negen procent van de bezoekers maakt meestal gebruik van het openbaar vervoer. Tenslotte zegt 11% dat het nogal wisselt hoe ze naar de binnenstad van Zutphen toegaan.

3 Beoordeling van de binnenstad: aantrekkelijkheid en veiligheid

Aantrekkelijkheid

De meeste geïnterviewden vinden de binnenstad van Zutphen een aantrekkelijk of zelfs zeer aantrekkelijk winkelgebied (zie tabel 1).

Tabel 1: Aantrekkelijkheid van de binnenstad

	n = 197	%
Zeer aantrekkelijk	73	38
Aantrekkelijk	109	54
Onaantrekkelijk	12	6
Zeer onaantrekkelijk	3	2

Ook zijn de meeste mensen positief over hoe schoon het over het algemeen in de binnenstad van Zutphen is. Bijna 60% betitelt de binnenstad van Zutphen als 'schoon' en 17% als 'zeer schoon'. Een groep van 15% vindt de binnenstad vuil en 6% is van mening dat het er zeer vuil is.

Gevoelens van (on)veiligheid overdag

De meeste mensen voelen zich overdag veilig in de binnenstad van Zutphen (95%). De overige 5% (tien mensen) geeft aan zich wel eens onveilig te voelen. In totaal voelden vijf vrouwen en vijf mannen zich overdag wel eens onveilig.

Deze groep van tien mensen is gevraagd hoe vaak zij zich onveilig voelen, op welke plekken dit is en wat de redenen hiervoor zijn. De helft van deze groep geeft aan dat ze zich meerdere keren per week onveilig voelen in de binnenstad. Drie respondenten noemden de Beukerstraat als plaats waar zij zich onveilig voelen. Twee respondenten noemden het centrum (in het algemeen). De IJsselkade, Laarstraat, Muziekbuit en steegjes (in het algemeen) werden elk door één respondent genoemd. De meest genoemde reden die wordt genoemd is de aanwezigheid van rondhangende jongeren. Hiernaast geven de respondenten aan zich onveilig te voelen op stille/geïsoleerde plaatsen en plaatsen die donker/slecht verlicht zijn. Op de vraag of de gevoelens van onveiligheid te maken hebben met incidenten en/of verhalen die de ronde doen antwoorden vier respondenten ontkennend. Twee respondenten geven aan dat de door hen gevoelde onveiligheid te maken heeft met incidenten uit het verleden. Eén respondent voelt zich onveilig door verhalen en één andere geeft aan zich onveilig te voelen door zowel incidenten als verhalen.

De volgende drie vragen zijn weer voorgelegd aan **alle** respondenten, ook aan hen die zich overdag nooit onveilig voelen.

Ten eerste is gevraagd of ze wel eens last hebben van bepaalde (groepen) mensen. Driekwart zegt dat ze overdag geen overlast ondervinden van speciale mensen of groepen mensen. Een kwart echter heeft dit wel.

Ten tweede werd hen gevraagd of zij vandalisme in de binnenstad van Zutphen als probleem zien. Een groep van 29% vindt dit een groot probleem. Bijna 30% vindt het vandalisme een beperkt probleem, terwijl een even grote groep het niet of nauwelijks als probleem ervaart. De overige respondenten hebben hier geen mening over.

De derde vraag was of er bepaalde plekken of straten in de buurt van de binnenstad zijn waar ze overdag liever niet komen. De meeste mensen (88%) geven aan dat er geen plaatsen zijn waar ze overdag liever niet naar toegaan. Op een paar mensen na die hier geen antwoord op kunnen geven, wordt door de overigen (17 respondenten) gesteld dat er wel een paar onveilige plaatsen aan te wijzen zijn. De meest genoemde plaatsen die zij noemen zijn steegjes (6x) en de Beukerstraat (4x).

Gevoelens van (on)veiligheid 's avonds en 's nachts

De volgende vragen zijn alleen voorgelegd aan die geïnterviewden die ook wel eens 's avonds in de binnenstad van Zutphen komen; in totaal 80 personen. De antwoorden op de volgende vragen hebben alle betrekking op de situatie in de binnenstad na 19.00 uur 's avonds.

De algemene beoordeling van de veiligheid is minder gunstig dan overdag. Ruim eenderde echter voelt zich 's avonds wel eens onveilig.

Meer dan de helft van de 37 vrouwen die 's avonds wel eens in de binnenstad van Zutphen komt, voelt zich daar wel eens onveilig (tweintig vrouwen), terwijl slechts negen van de 44 mannen zich wel eens onveilig voelen (6%). Deze groep van negenentwintig vrouwen en mannen die zich wel eens onveilig voelen, zijn nog een aantal vragen voorgelegd.

Tien van de negenentwintig zeggen zich meerdere keren per week onveilig te voelen, de anderen zeggen dat dit minder vaak voorkomt. De meest genoemde onveilige plaatsen zijn het centrum (7x), de Beukerstraat (4x), steegjes (3x), parken (3x), bij horecagelegenheden (3x) en de Oude Wand (3x).

De redenen stemmen overeen met de situatie overdag. Voornamelijk de rondhangende jongeren worden als bedreigend gezien. Veel respondenten noemen hiernaast ook stille/geïsoleerde plekken en plaatsen die donker/slecht verlicht zijn. Het gevoel van onveiligheid heeft voor de helft van de mensen te maken met incidenten, verhalen of een combinatie van beiden. De overigen geven aan dat hun gevoel van onveiligheid niet door incidenten of verhalen wordt veroorzaakt.

De volgende vraag is wederom voorgelegd aan **alle** respondenten die wel eens 's avonds in de binnenstad van Zutphen komen. Ruim een derde van de mensen geeft aan dat er bepaalde plekken of straten zijn waar ze 's avonds of 's nachts liever niet alleen komen. Met name vrouwen zeggen dat ze een aantal plaatsen liever mijden als ze alleen zijn (63%). Bij mannen is dit slechts 19%.

De meest genoemde plaatsen zijn het centrum (4x), het NS station (4x), de Beukerstraat (3x) en bij horecagelegenheden (3x).

Ten opzichte van overdag zegt een vrij grote groep (39%) 's avonds overlast te ondervinden van bepaalde (groepen) mensen.

Zelf genomen voorzorgsmaatregelen, overdag en 's avonds

Alle respondenten is gevraagd of zij zelf voorzorgsmaatregelen nemen wanneer zij naar de binnenstad van Zutphen gaan. Het merendeel van de mensen neemt over het algemeen één of meerdere voorzorgsmaatregelen.

De meest genoemde maatregelen zijn het goed wegstoppen van de portemonnaie (64% van de mensen), het zorgen dat de tas niet kan worden weggetrokken (35%) en het niet te veel geld of cheques meenemen (34%).

Een deel van de vrouwen (23%) zegt om redenen van veiligheid 's avonds niet alleen naar de binnenstad te gaan. Bij de mannen ligt dit percentage op slechts 6%.

4 Ervaringen met en angst voor criminaliteit

Gevreesde misdrijven

Iets meer dan de helft van de geïnterviewde mensen zegt wel eens na te denken over de mogelijkheid dat ze zelf het slachtoffer zouden kunnen worden van criminaliteit in de binnenstad van Zutphen. Deze 113 mensen die daar wel eens over nadenken hebben één of meerdere misdrijven genoemd waar zij wel eens over hebben gedacht (zie tabel 2).

Tabel 2: Gevreesde misdrijven*

	n = 113	%
Zakkenrollen/diefstal portemonnaie	45	40
Beroving	38	34
Fietsdiefstal	6	5
Diefstal/inbraak uit/vanaf auto	3	3
Handtastelijkheden/aanranding/verkrachting	21	19
Agressie/lastig gevallen worden/bedreigingen	24	21

* = Omdat sommige mensen meer dan één misdrijf noemen overschrijdt het totaal aantal genoemde misdrijven het aantal respondenten en tellen de genoemde percentages op tot meer dan 100%.

De meest genoemde misdrijven waar men denkt het slachtoffer van te kunnen worden, zijn zakkenrollen/diefstal van de portemonnaie en berovingen. Berovingen worden vaker door vrouwen dan door mannen genoemd.

Handtastelijkheden/aanranding/verkrachting wordt vrijwel alleen door vrouwen gevreesd. Ook agressie wordt relatief vaak genoemd, met name door mannen.

Ervaringen met misdrijven

In de onderstaande tabel staat aangegeven of mensen de afgelopen twaalf maanden in de binnenstad van Zutphen, of de directe omgeving van de binnenstad, wel eens het slachtoffer zijn geweest van een misdrijf. De genoemde misdrijven zijn (brom)-fietsdiefstal, auto-inbraak, zakkenrollerij, beroving en tenslotte lastigvallen of bedreigingen. In tabel 3 is hierbij ook aangegeven of mensen aangifte hebben gedaan van het misdrijf.

Tabel 3: Ervaringen met criminaliteit in de binnenstad van Zutphen in de afgelopen twaalf maanden (n = 201)

	Nee	%	Ja	%	Als ja, aangifte	Als ja, geen aangifte
(Brom)fietsdiefstal	167	83	34	17	29	5
Auto-inbraak	191	95	10	5	9	1
Zakkenrollerij	198	99	3	1	1	2
Beroving	198	99	3	1	1	2
Lastig gevallen/bedreigd	182	91	19	9	onbekend	onbekend

Met name (brom)fietsdiefstal en lastig vallen/bedreiging komen regelmatig voor. Er blijken nauwelijks verschillen te bestaan tussen de ervaringen van mannen en vrouwen.

5 Preventiemaatregelen

Het voorbeeldproject

De bezoekers van de binnenstad van Zutphen is allereerst gevraagd of zij bekend zijn met het project dat binnenkort van start gaat om de veiligheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad te vergroten. Een meerderheid van de geïnterviewden (70%) zegt hiervan niet op de hoogte te zijn.

Welke problemen moeten worden aangepakt?

Over een aantal mogelijke problemen is gevraagd of men het zinvol vindt om hieraan iets te doen in het kader van het voorbeeldproject. Er is per probleem nagegaan hoe belangrijk men het vindt om het aan te pakken. In tabel 4 staat aangegeven hoeveel mensen de problemen belangrijk of zeer belangrijk vinden, en hoeveel mensen het onbelangrijk of een beetje belangrijk vinden.

Tabel 4: Het belang van de aanpak van verschillende misdrijven (n = 201)

	(Zeer) belangrijk	%	Beetje belangrijk of onbelangrijk	%	Weet niet	%
Diefstal uit auto's	172	65	24	12	5	3
Fietsdiefstal	182	91	16	8	3	1
Zakkenrollerij	169	84	28	14	4	2
Graffiti/vandalisme	167	83	31	16	3	1
Winkeldiefstal	171	85	25	12	5	3
Rondhangende jongeren	89	44	105	52	7	4
Durgverslaafden	134	67	65	27	12	6
Vervuiling	156	78	42	21	3	1

Meer dan 80% van de mensen is van mening dat vrijwel elk van de genoemde misdrijven belangrijk genoeg is om aan te pakken alleen diefstal uit auto's (65%) en vervuiling (78%) vindt men iets minder belangrijk. Het aanpakken van de rondhangende jongeren (44%) en drugsverslaafden (67%) wordt door een geringer aantal mensen als een probleem gezien waaraan in het kader van het project iets moet worden gedaan.

Noodzakelijke maatregelen

De bezoekers van de binnenstad van Zutphen is tevens gevraagd welke algemene maatregelen zij noodzakelijk achten. Uit het overzicht in tabel 5 blijkt dat het regelmatig surveilleren door de politie het meest noodzakelijk wordt gevonden (89%). Rond driekwart van de mensen is van mening dat er meer verlichting moet komen op donkere plaatsen, dat er meer toezicht gehouden zou moeten worden op parkeerplaatsen en tenslotte dat er meer zou moeten worden gedaan aan de opvang

van drugsverslaafden. Met uitzondering van toezicht door een particulier beveiligingsbedrijf, camerabewaking op onveilige plekken en de vervanging van de gesloten rolluiken door doorzichtige rolluiken worden alle maatregelen door een zeer groot deel van de mensen noodzakelijk gevonden.

Tabel 5: Noodzaak van een reeks preventiemaatregelen (n = 201)

	(Zeer) nood- zakelijk	%	Niet/een beetje noodzakelijk	%
Regelmatig surveilleren door politie	180	89	21	11
Toezicht particulier beveiligingsbedrijf	75	38	126	62
Toezicht stadswachten	110	55	91	45
Verbeteren stallingsmogelijkheden fietsen	154	77	47	23
Verbeteren verlichting op donkere plaatsen	148	74	53	26
Meer toezicht op parkeerplaats(en)	126	63	75	37
Camerabewaking op onveilige plekken	81	40	120	60
Opvang drugsverslaafden	164	82	37	18
Vervanging gesloten door doorzichtige rolluiken	92	46	109	54
Verbeteren onderhoud/reiniging	130	65	71	35

Op de vraag of mensen zelf nog andere maatregelen konden verzinnen ter bestrijding van de criminaliteit zijn de volgende ideeën naar voren gekomen: meer activiteiten voor de jeugd, politie meer surveilleren, adequater optreden van politie, vergroten werkgelegenheid, beter bijhouden groenvoorziening, alternatieve straffen en het opruimen van de hondepoep.

6 Conclusies

Op basis van de achtergrondgegevens van de 201 mensen die aan het onderzoek hebben meegewerkt, kunnen wij stellen dat de resultaten van het onderzoek een goed beeld zullen geven van de mening van de bezoekers van de Zutphense binnenstad.

De meerderheid van het publiek is zeer positief over de binnenstad van Zutphen. De meeste mensen noemen het een aantrekkelijk en schoon winkelgebied. Bovendien voelen de meeste mensen zich er overdag veilig.

Dit neemt niet weg dat een deel van de respondenten (5%) zich wel regelmatig onveilig voelt, met name in de Beukerstraat. De belangrijkste reden hiervan is de aanwezigheid van rondhangende jongeren. Maar ook enkele kenmerken van het winkelgebied zelf leiden tot onveiligheidsgevoelens, met name stille en slecht verlichte plekken worden als bedreigend ervaren.

's Avonds en 's nachts voelen relatief meer mensen zich onveilig (35%). In tegenstelling tot overdag blijkt er 's avonds wel een verschil te zijn in het percentage mannen en vrouwen dat zich onveilig voelt. Meer dan de helft van de vrouwen voelt zich 's avonds onveilig, terwijl het percentage mannen die zich onveilig voelt 6% bedraagt.

Globaal noemen deze mensen dezelfde redenen en plaatsen die met betrekking tot de situatie overdag zijn genoemd.

De meeste mensen nemen zelf over het algemeen enige voorzorgsmaatregelen om criminaliteit tegen te gaan. De meest genoemde maatregelen zijn het wegstoppen van de portemonnaie, het goed vasthouden van de tas en het niet te veel geld of cheques meenemen.

Dat de meeste mensen zich niet onveilig voelen in de binnenstad van Zutphen blijkt niet te betekenen dat zij nooit nadenken over de mogelijke risico's het slachtoffer te worden van een misdrijf. Met name zakkenrollen/diefstal van de portemonnaie en berovingen zijn misdrijven waar men wel eens over nadenkt. Vrouwen noemen hiernaast ook relatief vaak handtastelijkheden, aanranding of verkrachting. In werkelijkheid blijken deze misdrijven echter relatief weinig voor te komen. Op de vraag naar ervaringen met criminaliteit in de afgelopen twaalf maanden blijken mensen vooral het slachtoffer te worden van (brom-)fietsdiefstal en bedreiging.

Het binnenkort te starten voorbeeldproject om de veiligheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad van Zutphen te vergroten blijkt onder het publiek nog nauwelijks bekend te zijn. Er zijn vele problemen die naar de mening van de respondenten projectmatig aangepakt zouden moeten worden. Vrijwel iedereen is het er over eens dat er iets gedaan moet worden aan (brom-)fietsdiefstal, winkeldiefstal, zakkenrollerij, vandalisme en graffiti.

Een overgrote meerderheid vindt het noodzakelijk dat er algemene maatregelen worden genomen om deze problemen aan te pakken. Met name van de politie en de gemeente wordt veel verwacht. De politie zou volgens 89% van de mensen regelmatig moeten surveilleren in de binnenstad. Verder zou iets gedaan moeten worden aan fietsstallingsmogelijkheden, de verbetering van de opvang van drugsverslaafden en de verlichting op donkere plaatsen. Op grond hiervan kan geconcludeerd worden dat de gemeente mag verwachten dat het publiek haar preventiebeleid zal ondersteunen.